

Ιδεατή Μνήμη

Άσκηση 1:

Ένας υπολογιστής έχει τέσσερα πλαίσια σελίδων. Οι χρονικές στιγμές φόρτωσης, τελευταίας προσπέλασης, ο αριθμός αναφορών και τα bit αναφοράς (R) και μεταβολής (M ή “dirty”) φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα (οι χρονικές στιγμές αναφέρονται σε «τικ» εσωτερικού ρολογιού).

Σελίδα	Φορτώθηκε	Προσπελάστηκε	Συχνότητα	R	M (dirty)
0	126	280	10	1	0
1	230	265	6	0	1
2	140	270	5	0	0
3	110	285	9	1	1

Ποιά σελίδα θα διαλέξουν οι αλγόριθμοι (α) MFU (Most Frequently Used), (β) FIFO (First-In-First-Out), (γ) LRU (Least Recently Used) και (δ) Δεύτερης Ευκαιρίας όταν γίνει το επόμενο σφάλμα σελίδας;

ΣΗΜ: Ο MFU αλγόριθμος εξετάζει την πληροφορία που δίνει η στήλη Συχνότητα για να βρει τη σελίδα με τη μεγαλύτερη συχνότητα χρήσης. Ο FIFO αλγόριθμος εξετάζει το χρόνο φόρτωσης στη στήλη Φορτώθηκε και βγάζει την αρχαιότερη σελίδα στη μνήμη.

Λύση:

(α) MFU: Πιο συχνά χρησιμοποιούμενη είναι η 0 με 10 αναφορές.

(β) FIFO: Φευγει πρώτος όποιος ήρθε πρώτος. Πρώτη σελίδα ήρθε η 3. Μικρότερος χρόνος φόρτωσης (110) σημαίνει αρχαιότερη σελίδα στη μνήμη.

(γ) LRU: Η σελίδα 1 προσπελάστηκε πιο πριν από οποιαδήποτε άλλη (μικρότερος χρόνος προσπέλασης είναι ο 265) άρα είναι η λιγότερο πρόσφατα χρησιμοποιημένη.

(δ) Δεύτερη Ευκαιρία. Η σελίδα 3 που θα διάλεγε ο αλγόριθμος FIFO (χρόνος φόρτωσης 110) παίρνει μια δεύτερη ευκαιρία, γιατί έχει το bit R ίσο με 1. Η επόμενη στη σειρά σελίδα (χρόνος φόρτωσης 126) είναι η 0 που έχει και αυτή αναφερθεί πρόσφατα (R = 1). Καταλήγουμε λοιπόν στη σελίδα 2 (χρόνος φόρτωσης 140), που δεν έχει αναφερθεί.

Άσκηση 2:

Δίνεται η ακολουθία αναφορών: 1 2 3 4 5 6 7 8 7 8 7 8 2 1 5 2 4 5 3 2 5 2. Πόσα σφάλματα σελίδας θα δημιουργήσουν οι αλγόριθμοι (α)LRU, (β)FIFO και (γ) Optimal, αν τα διαθέσιμα πλαίσια είναι ένα, τέσσερα, έξη και επτά; Υποθέτουμε ότι αρχικά τα πλαίσια είναι κενά.

0	1	1	3	3	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
1	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
Σφάλμα	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Αλγόριθμος:FIFO, Αριθμός πλαισίων: 4 Αριθμός Σφαλμάτων: 14

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	1	1	1	5	5	5	5	5	5	5	5	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
1	-	2	2	2	2	6	6	6	6	6	6	6	6	1	1	1	1	1	1	2	2	2
2	-	-	3	3	3	3	7	7	7	7	7	7	7	7	5	5	5	5	5	5	5	5
3	-	-	-	4	4	4	4	8	8	8	8	8	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4
Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	X	X	X	-	X	-	X	X	-	-

Αλγόριθμος:FIFO, Αριθμός πλαισίων: 6 Αριθμός Σφαλμάτων: 13

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	1	1	1	1	1	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	3	3	3	3
1	-	2	2	2	2	2	2	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
2	-	-	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	-	-	-	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	-	-	-	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4
5	-	-	-	-	-	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5
Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	X	X	-	-	X	X	X	-	-	-

Αλγόριθμος:FIFO, Αριθμός πλαισίων: 7 Αριθμός Σφαλμάτων: 11

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
1	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	-	-	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2
3	-	-	-	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3
4	-	-	-	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	-	-	-	-	-	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
6	-	-	-	-	-	-	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	-	X	-	X	-	-	X	-	-	-

Αλγόριθμος:Optimal, Αριθμός πλαισίων: 1 Αριθμός Σφαλμάτων: 22

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Αλγόριθμος: Optimal, Αριθμός πλαισίων: 4 Αριθμός Σφαλμάτων: 11

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	1	1	1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	-	-	3	3	3	6	7	7	7	7	7	7	7	1	1	1	1	1	3	3	3	3
3	-	-	-	4	4	4	4	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	4	4	4	4	4

Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	-	X	-	-	X	-	X	-	-	-
---------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Αλγόριθμος: Optimal, Αριθμός πλαισίων: 6 Αριθμός Σφαλμάτων: 9

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	-	-	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	-	-	-	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	-	-	-	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	-	-	-	-	-	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-

Αλγόριθμος: Optimal, Αριθμός πλαισίων: 7 Αριθμός Σφαλμάτων: 8

Αναφορά-Πλαίσιο	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	7	8	2	1	5	2	4	5	3	2	5	2
0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	-	-	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	-	-	-	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	-	-	-	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	-	-	-	-	-	6	6	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
6	-	-	-	-	-	-	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Σφάλμα	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Συγκεντρωτικά αποτελέσματα:

Ο παρακάτω πίνακας δίνει τον αριθμό σφαλμάτων ανά αλγόριθμο, με παράμετρο τα διαθέσιμα πλαίσια.

Διαθέσιμα πλαίσια	Αλγόριθμοι		
	LRU	FIFO	Optimal
1	22	22	22
4	13	14	11
6	12	13	9
7	10	11	8

Άσκηση 3:

Παρακάτω δίνεται η ακολουθία εντολών ενός προγράμματος ενός υπολογιστή με σελίδες των 512 bytes. Το πρόγραμμα έχει φορτωθεί στη διεύθυνση 1020 και ο δείκτης στίβας στη διεύθυνση 8192 (η στίβα μεγαλώνει προς τη διεύθυνση 0). Δώστε τη σειρά αναφορών στη μνήμη που δημιουργείται από το πρόγραμμα. Κάθε εντολή καταλαμβάνει 4 bytes (1 λέξη) και εμπεριέχει τις απόλυτες σταθερές. Και οι αναφορές σε εντολές και οι αναφορές σε δεδομένα μετρώνε στη σειρά αναφορών.

Φόρτωσε τη λέξη 6144 στον καταχωρητή 0

Σπρώξε τον καταχωρητή 0 στη στίβα

Κάλεσε την υπορουτίνα από το 5120 και στίβαξε τη διεύθυνση επιστροφής

Αφαίρεσε την απόλυτη σταθερά 6 από το δείκτη στίβας
 Σύγκρισε την πραγματική παράμετρο με τη απόλυτη σταθερά 4
 Πήδα σε περίπτωση ισότητας στη διεύθυνση 5152

Λύση:

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται οι καταχωρητές που χρησιμοποιούνται για την προσπέλαση μνήμης: Ο μετρητής προγράμματος δείχνει την διεύθυνση της επόμενης προς εκτέλεση εντολής. Ο δείκτης στοίβας, αυξάνεται αφού χρησιμοποιηθεί για την αποθήκευση στη στοίβα και ο δείκτης δεδομένων υπαγορεύεται από τη εκτελούμενη εντολή. Οι διευθύνσεις με (*) δημιουργούν προσπελάσεις στη μνήμη.

Εντολή	Μετρητής προγράμματος	Δείκτης στοίβας	Δείκτης δεδομένων	Σχόλιο
0	1020 *	8192		Κατάσταση προ εκτελέσεως
1	1024 *	8192	6144 *	Διάβασμα από τη μνήμη
2	1028 *	8191	8191 *	Ο δείκτης μειώνεται προ εκτελέσεως
3	5120 *	8190	8190 *	Κλήση υπορουτίνας
4	5124 *	8184		Μείωση του δείκτη
5	5128 *	8184	8184 *	Σύγκριση με δεδομένο από τη μνήμη
6	5152 *	8184		Υπόθετικό αποτέλεσμα σύγκρισης θετικό

Ο πιο κάτω πίνακας συνοψίζει τις αναφορές και τις μετατρέπει σε αριθμούς σελίδας (πηλίκιο διαίρεσης με το 512, αρχίζοντας από 0)

Αναφορά	1020	1024	6144	1028	8191	5120	8190	5124	5128	8184	5152
Σελίδα	2	2	12	2	15	10	15	10	10	15	10

Αλγόριθμοι Χρονοδρομολόγησης

Άσκηση 4:

Έστω 3 διαδικασίες A, B, Γ οι οποίες καταφτάνουν στο σύστημα κατά τις χρονικές στιγμές 0, 2 και 4 αντίστοιχα, με σκοπό να εκτελέσουν υπολογισμούς στη CPU με απαιτήσεις χρόνου $T_A=7\text{sec}$, $T_B=4\text{sec}$ και $T_\Gamma=1\text{sec}$.

1. Δείξτε πώς θα εκτελεστούν οι ανωτέρω διεργασίες στη CPU για κάθε έναν από τους ακόλουθους αλγόριθμους χρονοδρομολόγησης:

(α) Round Robin με κβάντο χρόνου 2 sec

(β) Shortest Job First – preemptive (δηλαδή επιτρέποντας ‘διακοπή/επανεισαγωγή’)

(γ) Shortest Job First – non-preemptive (δηλαδή μη επιτρέποντας ‘διακοπή/επανεισαγωγή’)

2. Υπολογίστε το ‘μέσο χρόνο διεκπεραίωσης’ και το ‘μέσο χρόνο αναμονής’ των τριών διαδικασιών μετά την εκτέλεσή τους με κάθε έναν από τους ανωτέρω αλγόριθμους χρονοδρομολόγησης.

Λύση:

1(α) Εκτέλεση των διεργασιών με Round-Robin (κβάντο χρόνου 2 sec)

	0	2	4	6	8	9	11	12
RR – κβάντο 2 sec		A	A	B	A	Γ	B	A

Τη χρονική στιγμή 0 στην ουρά βρίσκεται μόνο η A οπότε και εισέρχεται για εκτέλεση. Τη χρονική στιγμή 2 που τελειώνει το κβάντο χρόνου της επιστρέφει στην ουρά. Την ίδια χρονική στιγμή όμως έρχεται και η B και μπαίνει και αυτή στην ουρά – πίσω από την A που μόλις επέστρεψε σε αυτήν (ready queue: A,B). Έτσι για το επόμενο κβάντο χρόνου εκτελείται πάλι η A και στην ουρά μένει η B (ready queue: B). Τη χρονική στιγμή 4 που τελειώνει το επόμενο κβάντο χρόνου της A επιστρέφει ξανά στην ουρά (ready queue: B,A). Την ίδια χρονική στιγμή όμως έρχεται και η Γ και μπαίνει και αυτή στην ουρά – πίσω από την A που μόλις επέστρεψε σε αυτήν (ready queue: B,A,Γ). Έτσι στη συνέχεια (στο επόμενο κβάντο χρόνου) εκτελείται η B, μετά η A, μετά η Γ κ.ο.κ. εκ περιτροπής με τη σειρά που βρίσκονται στην ουρά (για κβάντο χρόνου 2 κάθε φορά η κάθε μία και μέχρι να ολοκληρωθεί η εκτέλεσή τους).

1(β) Εκτέλεση των διεργασιών με SJF (preemptive)

	0	2	4	5	7	12
SJF - preemptive		A	B	Γ	B	A

Τη χρονική στιγμή 0 στην ουρά βρίσκεται μόνο η A οπότε και εισέρχεται για εκτέλεση. Τη χρονική στιγμή 2 έρχεται η B και επειδή η διάρκειά της (4sec) είναι μικρότερη από τον εναπομείναντα χρόνο της A ($7-2=5\text{sec}$), εισέρχεται αυτή για

εκτέλεση και η A επιστρέφει στην ουρά. Τη χρονική στιγμή 4 έρχεται η Γ και επειδή η διάρκειά της (1sec) είναι μικρότερη από τον εναπομείναντα χρόνο της B (4-2=2sec), εισέρχεται αυτή για εκτέλεση και η B επιστρέφει στην ουρά (πριν την A γιατί της απομένει λιγότερος χρόνος από αυτόν που απομένει στην A). Τη χρονική στιγμή 5 που τελειώνει και βγαίνει η Γ, εισέρχονται στη συνέχεια οι B και η A (με τη σειρά αυτή που βρίσκονται στην ουρά – γιατί στη B απομένει λιγότερος χρόνος απότι στην A – βλ. παραπάνω) και εκτελούνται μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

1(γ) Εκτέλεση των διεργασιών με SJF (non-preemptive)

0	7	8	12
SJF – non-preemptive	A	Γ	B

Τη χρονική στιγμή 0 στην ουρά βρίσκεται μόνο η A οπότε και εισέρχεται για εκτέλεση μέχρι την ολοκλήρωσή της. Τη χρονική στιγμή 7 που τελειώνει και βγαίνει η A, έχουν αφιχθεί στην ουρά τόσο η B όσο και η Γ οπότε επιλέγεται πρώτα η μικρότερη σε διάρκεια (Γ) και μετά η B, και εκτελούνται με αυτή τη σειρά (Γ, B) μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

2. Χρόνος Διεκπεραίωσης = (στιγμή ολοκλήρωσης – στιγμή άφιξης)

Χρόνος Αναμονής = (χρόνος διεκπεραίωσης – χρόνος εκτέλεσης στη CPU)

	Round-Robin		SJF - preemptive		SJF – non-preemptive	
	Χρ. Διεκπερ.	Χρ. Αναμονής	Χρ. Διεκπερ.	Χρ. Αναμονής	Χρ. Διεκπερ.	Χρ. Αναμονής
A	12-0 = 12	12-7 = 5	12-0 = 12	12-7 = 5	7-0 = 7	7-7 = 0
B	11-2 = 9	9-4 = 5	7-2 = 5	5-4 = 1	12-2 = 10	10-4 = 6
Γ	9-4 = 5	5-1 = 4	5-4 = 1	1-1 = 0	8-4 = 4	4-1 = 3
M.X	26/3 = 8,66	14/3 = 4,66	18/3 = 6	6/3 = 2	21/3 = 7	9/3 = 3